

یاسای زماره (۱۸)ی سالی ۱۹۹۹
یاسای سندووقی خانه‌نشینی پاریزه‌رانی هەریمی
کوردستانی عێراق

بەناوی خوای بەخشندەو میهرهبان
بەناوی گەل
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
زماره‌ی بپیار: ۳۴
رۆژی بپیار: ۱۹۹۹/۱۲/۱۹
«بپیار»

پشت بەو دەسەلاتەی کە بەپیار بپکە (۳)ی ماددد (۲) لە یاسای زماره (۱۰)ی سالی ۱۹۹۷ پیمان دراوه و لەسەر ئەو بەنەمايەی کە نەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی رۆژی ۱۹۹۹/۱۲/۱۹ دا یاساکاری کردووه، نەم یاسایەی دەرهیتا.

یاسای زماره (۱۸)ی سالی ۱۹۹۹
یاسای سندووقی خانه‌نشینی پاریزه‌رانی هەریمی کوردستانی عێراق
بەشی يەكەم
«پیناسەکان»
ماددهی (۱):

مەبەست لەم کوزارشت و زاراوانەی خواردوه نەم مانايانەن کە بەرامبەريان نووسراوه.
يەكەم: هەریم: هەریمی کوردستانی عێراق.
دەوودم: وەزارەت: وەزارەتی دارابی و نابوروی هەریمی کوردستان.
سیتیم: سندووق: سندووقی خانه‌نشینی پاریزه‌ران.
چواردم: دەستەی سەندووق: ئەو دەستەبەی بە پیار نەم یاسایە دامەزرندراده.
بەشی دوودم
حوكىمە كشتىيەكان

ماددهی (۲):
يەكەم: لە بارەکائی سەندیکا سندوقیتک بۆ خانه‌نشینی پاریزه‌ران دادەمەزریت بە پیار حوكىمەكانی نەم یاسایە داهات و خەرجیبەكانی دەستبیشان دەکری و لەلاين دەستەيەك بەربوو دەبریت.

دوو دم: سندووقی خانه نشینی که سایه تیبیه کی مه عنده وی همیه، مه بهسته که هی دایینکردن و سه رفکردنی مافی خانه نشینی بیه بو پاریزه ره کان و بو نهندامانی خیزانه کانیان دوای مردینیان.

سیّبیه: هه موو پاریزه ریتکی نهندام له سهندیکا به شداریووی سندووق داده نری له پاش نهودی نابونه و رسمه یاساییه کان دداد.

ماددهی (۳):

یه کدم: دهسته سندووق له ۳ نهندامی نهسلی و ۳ یه ددک بهم جوّه پیک دیت:

۱- دوو نهندامی نهسلی له نجبوو مهنه سهندیکا یه کیکیان نهندامی نهسلی و نهودی تربیان یه ددگ، نجبوو مهنه سهندیکا دهیان پالیتوی.

۲- دوو فهرمانبه ر به پلهی برهیو به ری کشتنی له و هزاره ت یه کیکیان نهندامی نهسلی و نهودی تربیان یه ددگ، هزیری دارایی و نابوری دایاندمه زرینی بو یه ک سال و قابیلی نویتکردن و هیده.

۳- دوو پاریزه ر به پلهی راوی شکار یه کیان نهندامی نهسلی و نهودی تربیان یه ددگ، نه قیب دهیان پالیتوی.

دوو دم: نویته ریتکی نجبوو مهنه سهندیکا سه ره کایه تی دهسته که ده کات و له بهر دم دادکه کان و فهرمانکه و که سه سرو شتی و مه عنده ویه کاندا نویته رایه تی ده کات.

ماددهی (۴):

یه کدم: دهسته، نهم ده سه لاتانه خواره و هیه:

۱- دایینکردنی داهاته کانی سندووق و به کارهیتا نیان به پیی حوكمه کانی نهم یاسایه.

۲- چه سپاندنی ماوهی دهستدانه پاریزه ری و حیسا بکردنی نه و ماوهی هی له فهرمانبه ری بمسه ری بردو و دو کاری بوی کردو و بو مه بهسته کانی خانه نشینی.

۳- خانه نشین کردنی پاریزه ران به پیی حوكمه نهم یاسایه.

۴- تم رخانکردنی مافه کانی خانه نشینی بو پاریزه ران یان بو نهندامانی خیزانه کانیان دوای مردینیان.

۵- دامه زراندنی کارمه ندان بو رو اندنی کارو باری دهسته.

۶- ناما ده کردنی بودجه می سالانه سندووق و ناردنی بو و هزاره ت بو راستاندنی.

۷- ریتک خستتی بودجه مانکانه سندووق.

۸- ده رچواندنی رینما یی پیوست بو ناسانکاری بی ریتکه بردنی کارو باری سندووق.

دوو دم: دهسته بوی ههیه ههندی ده سه لاتی خوی بدات به سه ره که کهی یان یه کیک له دوو نهندامه ته سلیمه کانی.

به شی سیّبیه

(حوكمه داراییه کان)

ماددهی (۵):

داهاته کانی سندووق لم سه رچاو آندی خواره و پیک دین:

۱- نابونه‌ی بهشداربوونی پاریزه‌ران له سندووقدا.

۲- نه و پولانه‌ی تایبه‌تن به سندووقه‌که.

۳- نه و پیزه سه‌دیبانه‌ی له کرتی ماندوبوونی پاریزه‌ران له داواکان و راویژنیکردنی یاسایی و هرده‌کیرتی.

۴- بهخشش جوزاوجوزه‌کان به ره‌امه‌ندی دهسه‌لاته په‌بودندیداره‌کان.

۵- دهستکیرقیبی و یارمه‌تیبیه‌کانی حکومه‌تی هریتم.

مادده‌ی (۶):

یه‌کم: نه‌که‌ر ماؤه‌یه ک بناوی دهستدانه پیشنه‌ی پاریزه‌ری خرايه سمر ماؤه‌ی کارکردن‌که‌ی لهو میژووده حسیب ده‌کرتی که داوای خستته سه‌ری کرد و بخ‌حسابکردنی نه و پاره‌یه‌ی له بربی دیدات به‌پیتی نه‌م یاسایه.

دووه‌م:

۱- ده‌بین دهسته په‌بودیک ده‌بچوینی بربی نابونه‌ی بهشداربوونی تیایدا به‌کوتیره‌ی پیترده داراییه کاریتکراوه‌کان دهستنیشان بکات.

۲- دهسته ده‌بی خشته‌یه ک ریک بخات و تیایدا هه‌ممو نه و مواعمه‌لانه دیاری بکات که پوول لیدان دهیانکریته‌وه له‌کمل به‌هاکانیانه‌وه (نه‌قیام).

۳- نه و کسانه‌ی که ناویان لهو خشته‌یه‌دا هاتووه که دهسته ریکی ده‌خات ده‌بین پوول لهو نهوراقانه بدهن که تیایدا نووسراون به پیتی نه و به‌هاکانه‌ی به‌رامبیریان تومار کراون.

سیّیم: پاریزه‌ر نابونه‌ی بهشداربوون به‌یه ک جار پیش کوتایی هاتنی دوا مانکی هه‌ر سالیک دددات و له باری دو اکمه‌وتی له و ادهی دیاریکراوه‌بیریزه‌ی (۰ .۵٪) ای نابونه‌ی بهشداربوونی سالانه‌ی ده‌خریته سه‌ر.

چوارم: سه‌نديکا بوقی نيسانه‌ی پاریزه‌ر نوی بکاتمه‌وه نه‌که‌ر نابونه‌ی بهشداربوونی سالانه‌ی له سندووقی که‌و تیبیه سمر بوق سالی پیشيو يان نه و قستانه‌ی نه‌دابتیت که سالله‌کانی پیشتره‌وه که‌و توونه‌ته سه‌ری.

پیتجم: دهسته به هوقی و هزاره‌ته‌وه پوولی پاریزه‌ری ده‌درده‌چووینی و بوقشی هه‌یه له بربی پوول ریسم و دریکری نه‌که‌ر نه‌کرا پوول ده‌رچووینی و دهسته پاره‌ی چاپکردن‌که‌ی ده‌کریته نه‌ستو.

ششم: سه‌ریتچی کاری حکومه‌کانی بربکه‌ی (۳) سیّیمی نه‌م مادده‌یه به‌هو سزاکانه‌ی له یاسای ریسمی پول دا هاتوون سزا ده‌دریت و نه و غه‌رامه‌یه‌ش که دهسه‌پیتیریت ده‌چیته سه‌ندووقه‌کمده.

حه‌وته‌م: پیتوبسته فه‌مانکه ره‌سمبیه‌کان و کمه‌هه‌معنه‌ویبیه‌کان نه و پیزه یاساییه له پاره‌ی ماندوبوونی پاریزه‌ره‌وه راویژنیکردنی بکتیرنده‌وه راسته و خو بینیترن بوق سندووق.

هه‌شتم: فه‌مانکه‌کانی دوله‌ت له هه‌رمیدا له لیدانی پوول له نهوراقی تایبیه‌ت به مامه‌له‌ته‌کانیانه‌وه ددبووردرین.

ماددهی (۷) :

دهسته نابی داهاته کانی سندووق و دیبریتني تهنجا بهم ریگایانه نهی: یه کهم: له بانک دانان به پیتی نه و ریکمه و ریژه و قازانچانهی به چاکیان ده زانیت. دووودم: کریبی سنه داتی حکومه تبی و حموالی خه زینه بی. سیتیم: قه رزدان به ده زکاکان به قازانچ به پشتکیری و هزیری دارایی و نابوری له هه ریتم یاخود یه ک له بانکه کان به ماوهیده ک له سی سال ردت نه کات. چواردم: سوود و درکتن له و خانووبه رانه که عانیدی سندووقن.

ماددهی (۸) :

یه کهم: نابی خه رجی سالانه له (۸۵٪) ای داهاته سالانهی سندووق رهت بکات و نهودی ده مینیته و ده بیته یه ده ک بوی. دووودم: ددست له یه ده ک نادری تهنجا مه کهر (عه جز) یکی کتسویر رو و برات و پیویست بکات پر بکریتموه.

ماددهی (۹) :

مال و پاردو قازانچ و داهاته کانی سندووق باجی ده امهت و باجی عهقارو رسماً پوول و رسماً تو مارکردنی عهقار (خانووبه ره) نایانکریته ود.

ماددهی (۱۰) :

یه کهم: نه و پاریزدرانه قه رزانرن ده بیت نه و قه رزانهی بو سندووق له سه ریانه بیدنه وه نه ویش له ماوهیده یه ک سال له کارکردن بهم یاسایه دا. دووودم: بو و درکتنه ودی قه رزه کانی سندووق یاسای و درکرتنه ودی قه رزه حکومیه کان پیاده ددکرت.

بهشی چواردهم
لقمی یه کهم
خانه نشین کردن

ماددهی (۱۱) :

نه و پاریزدری ناوی له تو ماری پاریزدران دا تو مار کراوه بوی هه یه له یه کیک له مو حاله تانهی خوارده داوا بکات خانه نشین بکری: یه کهم: نه و ماوهیده تیایدا شایانی خانه نشینی ده بیت، (۲۵٪) بیست و پیتچ سال یاخود زیاتر بیت به رده و ام بیت یان به شیوه کی پچر پچر بیت و، به پیتی تو ماری پیشیمه بی.

دووودم: ده بیت نه و ماوهیده خانه نشینی لئی ده که وی (۱۵٪) پانزه سال یاخود پتر بیت به بر ده و امی یان به پچر پچر بیت و تو انای کاری پاریزدری نه ماباین (عاجز) به مه رجی نه و (عاجز) نه تو اینیه به را پر تیکی پزشکی رسماً بسنه لیتی.

سیتیم: ده بیت شهست و سی سالی ته مه نی نه او کرد بیت و خزمه تیشی که مافی خانه نشینی لئی ده که ویت له (۱۵٪) پانزه سالی به رده و ام یاخود پچر پچر که متر نه بیت.

مادده‌ی (۱۲) :

نه کمر له نیتوان نه و ماؤدیه‌ی که پاریزه‌ر تیایدا شایانی خانه‌نشین بون دهیت به‌پیشی مادده (۱۱) ماؤدیه‌ک ههیت که خرابیته سمر ماؤدی دهستانه پیشه‌ی پاریزه‌ری به‌پیشی حوكمه‌مکانی نهم یاسایه، بونه و پاریزه‌ر نییه دارای خانه‌نشین بون بکات ته‌نیبا دوای ماؤدیه‌ک نه‌بیت که له (۵) سالی به‌ردوه‌ام که‌متر نه‌بیت له میزرووی درچوونی بی‌باری خستنه سه‌رده‌که‌وه جکه له باری عهد‌گذکه.

مادده‌ی (۱۳) :

یه‌کم: پاریزه‌ر خانه‌نشین ده‌کمی نه‌کمر به راپورتیکی لیژن‌هیه کی بی‌پیشی روسمی سه‌لیتزا که تووشی نخوشیه‌ک بونه په‌کی خسته‌وه کاری پاریزه‌ری بکات.

دوودم: نه‌کمر پاریزه‌ر پیش ته‌وا او کردنی (۲۵) سال له کاری پاریزه‌ریدا مرد، نه‌وا مسووچه‌ی خانه‌نشینی به‌پیشی ساله‌کانی نیشکردنی بون خیزانه‌که‌ی ددپردریت‌نمود.

سییم: ماؤدی کارکردنی پاریزه‌ر به (۱۵) پانزده سال حساب دهکریت کمر هاتور پیش نه و ماؤدیه مرد یاخود به راپورتی لیژن‌هیه کی بی‌پیشکی روسمی سه‌لیتزا که تووشی نخوشیه‌ک هاتورو ریکه‌ی پاریزه‌ری کردنی لیکرتووه مسووچه‌ی خانه‌نشینیه‌که‌ی بون خوشی و بون خیزانه‌که‌یشی له‌سمر نه و بنه‌مایه بون ددپردریت‌نموده نابونه‌ی به‌شداربوونی له سه‌ندیکا بون نه و ماؤدیه‌ی ماؤدی یاساییه‌که‌ی پیش ته‌وا او کراوه لئی ناکی‌دریت‌نمود.

مادده‌ی (۱۴) :

یه‌کم: نه و ماؤدی خواره‌وه به ماؤدی دهست دانه پیشه‌ی پاریزه‌ری ددزمیترین بون مه‌به‌ستی خانه‌نشینی نه‌کمر پاریزه‌ر پاره‌ی نابونه‌ی به‌شداریکردنی له سه‌ندیکا و سندووق داییت.

۱- ماؤدی نه و نخوشیه‌ی که په‌کی کاری خسته‌وه نه‌گهر ماؤدی له (۳) سی سال پتر بون نه‌وا ته‌نیا (۳) سی سالی لئی بون حساب دهکریت بون هه‌ر حاله‌تیکی نخوشیه‌ی به‌مهم‌رجیتک نخوشیه‌که به‌راپورتیکی لیژن‌هیه کی بی‌پیشکی روسمی سه‌لیتزا.

۲- نه و ماؤدیه‌ی پاریزه‌ر له پسپورتی یاسادا به‌سمری دهبات به و مه‌رجه‌ی له چوار سال رهت نه‌کات و به‌نوین ناگاداری سه‌ندیکاش بکاته‌وه له ماؤدی سالی یه‌که‌می خوتندن‌که‌یدا و به مه‌رجی به‌دهسته‌تیکانی بروانامه‌یه کی زانستی له خوتندن‌که‌یدا و به للایه‌ن جیجه‌تیکی روسمی پسپورتیه‌وه.

۳- ماؤدی (ته‌وقیف) کردنی پاریزه‌ر یان دهستگیرکردنی (اعتقاله) یان دهستبم‌سمر بونی (احتجازه) له حاله‌تی دهچوونی بی‌باری کوتایی به بردانی و هه‌روه‌ها ماؤدی حوكم له‌سمر داری که نازادیی لئی سه‌ندیت‌نموده له‌سمر تاوانیکی سیاسی هه‌روه‌ها ماؤدی ته‌وقیف کردن یان دستکیرکردن (اعتقاله) و یان دهستبم‌سمر بونی (احتجازه) به‌ر هویه‌وه.

۴- ندو ماویدهی له نهندامیبیه نتی دسته‌لاتی یاسادانان و نهنجوومنه رهسمیبیه هلهلیزیردراودکان دا ددیاته سهر.

لقی دووهم
(ته رخان کردن - التخصیص)

ماددهی (۱۵) :

مووچه یه کی خانه‌نشینی تمرخان دکریت و لمسهر بنهره‌تی (۵) پینج دینار بوقه هر مانگیکی ماودی خانه‌نشینی بهکه بهپیشی حوكمه کانی نم یاسایه دهبتیت و بوقه نم مهبهسته ش کهرتی مانگی دوایی به مانگیکی نموا او دادنریت.

ماددهی (۱۶) :

دشیت مافه کانی خانه‌نشینی پاریزه‌ربی و ههر فهرمانیک و ههر کاریک و ياخود مافی خانه‌نشینی له سندووقیتکی تر پیکموده کویکریتنه و به مهرجیک هه‌موری تیکرا (سهرجه‌می) له (۱۵۰۰) هه‌زار و پینج سه دینار پتر نه‌بی.

ماددهی (۱۷) :

یه‌کم: نه‌که‌ر پاریزه‌ر یان پاریزه‌ری خانه‌نشین مرد نموا نه‌و مافی خانه‌نشینیبیه که دهیکه‌وی له روزی مردن که‌یدا بوقه خیزانه که‌ی ده‌که‌ریت‌موده و لم بارده‌دا حوكمه کانی یاسای خانه‌نشینی شارستانی (مدنی) بوقه شکردنی ره‌چاو ده‌کریتن.

دووهم: نه‌که‌ر پاریزه‌ر یان پاریزه‌ری خانه‌نشین حوكم درا به سزا‌یه که نازادی‌ی لئ ددسه‌تیته‌وه بوقه ماودی پتر له یه ک سال نموا بهرام‌بهر به‌خویی و بهرام‌بهر به خیزانه که‌ی نموا حوكمانه پیاده دهکری که بمسه‌ر فهرمانیه‌ری خانه‌نشینی حوكمدر او ا پیاده دهکرین و دک له یاسای خانه‌نشینی شارستانی دا هاتووه.

ماددهی (۱۸) :

یه‌کم: خانه‌نشین کردنی پاریزه‌ر نه‌مانه‌ی به‌دوادا دتی:

۱- کواستنمه‌وه ناوه‌که‌ی بوقه توماری پاریزه‌ر خانه‌نشین کراوه‌کان.

۲- نابن هیچ کاریکی نوی له کاره‌کانی پاریزه‌ربی به‌خووه بکری لمو ره‌زه‌ره که پیباری خانه‌نشین کردن که‌ی پی رادکه‌یه‌نریت جکه له هه‌لسانی به‌کاری پاریزه‌ربی بوقه نه‌و که‌سانه‌ی که له مادده (۲۴) ای یاسای پاریزه‌ربی دا ناویان هاتووه.

۳- پیتوسته لیسته‌یه ک بهو داوایانه و بهو کارانه‌ی پی سپیتردارون پیشکه‌ش به نهنجوومنه‌نی سه‌ندیکا بکات به مهرجیک نه‌و کارانه له ماودی شمش مانک له میزرووی پی راگه‌یاندنی بپیاری خانه‌نشین کردن که‌ی نه‌او بکات و نه‌که‌ر لمو ماودی‌ده نه‌اوی نه‌کردن به دهست له کارکتیشاوه (مستقیل) داده‌نری و ددیی نووسینگه که‌ی دابختیت.

دوروه: نه که ر پاریزه ری خانه نشین سه ریتچی حوكمه کانی برگه کانی (۲ و ۳) ای نه مادده یه کرد نه وا دسته یا خود نه نجومه ن (ئینزاریکی) پن ددهن که پیوسته له ماوهی حموت روزدا له روزی پن راگه یاندنی نه و ئینزاره و از له و سه ریتچی کردن بینی، جا نه گه ر ئینزاره که جیبه جن نه کرد نه و کاته موچه که خانه نشینی لی ده بدری بو ماوهی که دسته دیاری ده کات.

ماددهی (۱۹):

پاریزه رو خیزانه که یشی دوای خوی بوبان هه یه داوای خسته سه ری هه مهو یان ههندیک له و ماوهی له فرمانی میری (ودزیفه) یان ئیشکردن له فرمانگه کانی دوه تبی ماوهه وه بو سه ر نه و ماوهیه له پاریزه رسی براوهه سه ر بو مه بسته کانی خانه نشینی جا نه گه ر به رده وام بوبین یا خود پچر به مه رجیک دوای ده رچونی بوبیت له کولیتی ماف (حقوق) یان کولیشی یاساو رامیاری - بهشی یاساو نه و ماوهیش که ده خربته سه ر نابی له ماوهی پاریزه رسیه که پتر بیت و له هیچ باریکدا نابی له (۱۰) ده سال تیپه ریت.

ماددهی (۲۰):

یه که م: پاریزه ر یان نه و که سه ی که مافی خانه نشینی ده که هه هه رهها وزیری دارایی و نابوری و نه نجومه نی سهندیکاش بوبان هه یه تانووت له برباره کانی دسته بدهن لوهی په بودسته به مافه کان و خسته سه ر ماوه کان یا خود ره تیان بکه نه وه له لای نه نجومه نی و وردکاری (تدقيق) کیشکانی خانه نشینه وه له ماوهی (۳۰) سی روزدا له میثروی پن راگه یاندیانه وه لای دادکای ته میزه وه له ماوهی (۳۰) سی روزان دا له میثروی پن راگه یاندیانه وه.

دووه: کاتی: پاریزه ر یان خانه نشین له لای نه نجومه نی لی و وردبوونه وه ده ئیعتیراز ده گریت (تانووت له برباره که ده دات) بپی (۱۰۰) سه دیناری وه کو بارمه لی وه ده ده کیسیت و نه گه ر ده رکه وت له سه ر هه قه له ئیعتیرازه که دیدا یان له به شیکیدا نه وا پیتی ده دریته وه.

ماددهی (۲۱):

به ددر له حوكمه کانی مادده کانی پیشوا دسته موچه یه کی خانه نشینی ده داته خیزانی نه و پاریزه رانه له پینا و بزاوی رزگار بخوازی کور دیدا شه هید بون به مه رجی له (۲۵۰) دوو سه د و پهنجا دینار که متر نه بیت.

بهشی پیتچه م
(حوكمه کوتاییه کان)

ماددهی (۲۲):

ماوهی دهستانه کاری پاریزه‌ریی له دهره‌وهی هه‌ریم پاش دامه‌زراندنی لیژنی کاتیی سنه‌ندیکای پاریزه‌رانی کوردستان له ۱۹۹۳/۱/۳ دا بقمه بهستی نه‌م ياسایه حساب ناکریت.

ماددهی (۲۳):

هه‌ر پاریزه‌ریکی خانه‌نشین ياخود يه‌کیک له خیزانه‌که‌ی دا برا له و هرکرتنی مووچه‌که‌ی يان له سه‌ردانی بقمه‌رامی ته‌رخانکردنی مووچه بقیه‌هه‌یه بقمه‌وهیه ک له (۳) سی سال پتر بی هه‌قه‌که‌ی له مواده‌ی دابرانی دا دستووتنی تنها مکمر ساغ بیته‌وه که دابرانه‌که‌ی به عوززیکی مه‌شروع بیوه‌و دواکه‌وتنیش له پیشکه‌ش کردنی به‌لکه‌نامه‌و نه‌و زانیاریسانه دهستانه داوایان ده‌کات به دابران له موراجه‌عه‌کردن بقمه بهستی نه‌م مادده‌یه داده‌نری.

ماددهی (۲۴):

کارکردن به رسمی تومارکردن و نابونه‌ی به‌شدادریکردن و غدرامه و دک به‌دلی ته‌نمی‌نی صحنی و رسمه‌کانی تر که کاریان پیتکراوه به‌ردوه‌ام ده‌بیت هه‌تا نه‌جعوومنی سنه‌ندیکای پاریزه‌ران هه‌لده‌بزیردریت.

ماددهی (۲۵):

کار به هیچ ده‌قیک ناکری که له‌گمل حوكمه‌کانی نه‌م ياسایه هاودزبن.

ماددهی (۲۶):

پیتوبسته نه‌جعوومنی و دزیران حوكمه‌کانی نه‌م ياسایه جتیه‌جنی بکات.

ماددهی (۲۷):

نه‌م ياسایه له میزرووی بلاوکردن‌وه‌یه‌وه له رۆژنامه‌ی ره‌سمیدا جتیه‌جنی ده‌کریت.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی نه‌جعوومنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

هۆیه پیوسته کان

لەدواى هەلبژاردنى يەكەم پەرلەمانى كوردىستانى عىراق لە مانگى مايس ١٩٩٢ دا كە هەلبژاردىتىكى ديموكراسيانەي بىن و ئىنه بۇ رۆئىلەكانى كەلى كوردىستانى عىراق بە هەمۇو حزب و چىنە كانىيە و تىايىدا بەشدارىبوون، دواى نەوهى نەنجۇومەنى نىشتەمانى كوردىستانى عىراق بەو پېيىھى كە نوتەمرى شەرعىيە و لەلايەن ھاولۇلاتىيانى ھەرىمە و ھەلبژايردرادە بېيارى لەسەر فيدرالىيزمدا وەك شىتووازىك بۆ پەيوەندىيە سىياسىيە كانى نىوان ھەرىم و حکومەتى ناودندى لە بەغدا، وەك باوه ھەرىم لە سايىھى سىيستەمى فيدرالىيزمدا دەسەلاتى ياسادانانى ھەيدە بۇ رىتكىخستى كەملەتى بوار، وە لەبەر پەچرانتى پەيوەندىيە كانى لەكەل سەندىكاي پارىزەرانى بەغدا بە ھۆى كىشانە وەي حکومەتى ناودندى بۇ كاركىتىيە كانى لە ھەرىمدا لە ٢٠/١٠/١٩٩١، وە ئەمەش بۇوه ھۆى نەوهى كە پارىزەران لە ھەرىمدا بەيى ياسايىھە كە مافەكانى خانەشىنيان رىيک بخا، جا لە پېتاو رىتكىخستەن و پاراستنى مافەكانىيان و مافەكانى خىزانە كانىيان و زامن كردنى ۋىيانىتىكى لايەق بەوان، لەسەر بىنەمايىھە كى راست كە چاودىرى پېشىكە و تى كۆمەلاتىيەتى و تابورى و ديموكراتى لە ھەرىمدا بىكىتى، نەم ياسايىھە دەرھېتىدرا.